

Social Work & Education

©SW&E, 2017

Vira Polishchuk,
*Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor of Social Pedagogy and Social
Work Department,
Volodymyr Hnatyuk Ternopil National
Pedagogical University*

Vіra Поліщук,
*доктор педагогічних наук,
професор кафедри соціальної
педагогіки і соціальної роботи
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

*Ternopil, Ukraine
м. Тернопіль, Україна
polvira1951@gmail.com*

Oksana Pryshlyak,
*PhD, Associate Professor of Foreign
Languages Department,
Volodymyr Hnatyuk Ternopil National
Pedagogical University*

Оксана Пришляк,
*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов Тернопільського
національного педагогічного
університету
імені Володимира Гнатюка*

*Ternopil, Ukraine
м. Тернопіль, Україна
pryshlyak_o@yahoo.com*

*Received: March 21, 2017
1st Revision: May 11, 2017
Accepted: June 12, 2017*

ORCID iD 0000-0003-4960-6348

Polishchuk, V., Pryshlyak, O. (2017), The activity of the third age universities in France and Great Britain: comparative analysis, *Social Work and Education*, Vol. 3, No 2., pp. 146-155

ДІЯЛЬНІСТЬ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ ЛІТНЬОГО ВІКУ У ФРАНЦІЇ І ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

АНОТАЦІЯ. У статті здійснено спробу схарактеризувати діяльність освітніх закладів для людей третього віку у Франції і Великій Британії, які дали початок двом найбільш поширеним у світовій практиці моделям функціонування університетів третього віку: французькій і британській. З'ясовано, що університети третього віку у Франції і Великій Британії функціонують як заклади освітньо-пізнавального, соціально-культурного і просвітницько-дозвіллевого спрямування. Їх діяльність підпорядкована реалізації мети підвищення загального рівня освіченості суспільства, стимулювання людей літнього віку до осмислення життєвого досвіду, оволодіння новими знаннями, формування нових чи вдосконалення наявних навичок, спілкування і спільного проведення дозвілля. Схарактеризовано особливості французької та британської моделі функціонування університетів третього віку у Великій Британії. Здійснено порівняльний аналіз діяльності університетів третього віку у Франції та Великій Британії на основі ретроспективного аналізу особливостей їх становлення, мети і провідних принципів їх діяльності, відмінностей у взаєминах з традиційними університетами і коледжами, з місцевими й державними органами влади та ставленням до стандартів освіти для людей третього віку.

Ключові слова: Франція; Велика Британія; люди літнього віку; університети третього віку; моделі функціонування університетів третього віку; мета, принципи, форми і методи діяльності університетів третього віку.

Вступ

Актуальність вивчення досвіду діяльності освітніх закладів для людей літнього віку зумовлюється тим фактом, що у переважній більшості країн сучасного світу спостерігається тенденція збільшення чисельності людей літнього віку. Якщо у 1950 р. лише 8 % від загальної кількості населення планети складали люди віком 60 років та старші, то у 2009 р. їх чисельність збільшилася до 11 %. Очікується, що у 2050 р. частка людей такого віку становитиме 22–25 %. Тому перед світовим співтовариством з усією актуальністю постає завдання забезпечення належного рівня якості життя і створення сприятливих умов для оптимізації життєдіяльності і самореалізації людей літнього віку. Дієвим способом вирішення цього завдання у міжнародній практиці визнано створення освітніх закладів для означеної категорії громадян.

Мета статті полягає в порівняльному аналізі французької і британської моделей діяльності освітніх закладів для людей третього віку через ретроспективний аналіз особливостей їх становлення й розвитку; мети і провідних принципів діяльності, аналіз напрямів, змісту і форм організації роботи, фінансування, форм взаємовідносин з традиційними університетами і коледжами, з місцевими й державними органами влади, забезпечення ресурсами та ставлення до стандартів освіти людей третього віку.

З метою здійснення порівняльного аналізу діяльності освітніх закладів для людей третього віку у Франції та Великій Британії у процесі підготовки статті були використані теоретичні методи: узагальнення, порівняння, осмислення відомостей про діяльність університетів третього віку, почерпнутих з вивченням наукової літератури, результатів досліджень зарубіжних дослідників, документів, матеріалів періодичних видань щодо діяльності університетів третього віку, а також осмислення відомостей про діяльність університетів третього віку, отриманих за допомогою інших методів.

Основна частина

1. Актуалізація питання діяльності університетів третього віку у наукових публікаціях.

У дослідженнях зарубіжних вчених (Groombridge, B. (1992). Radcliffe, D. (1985), Williamson, A. (1995), Swindell, R. & Thompson, J. (1995) та ін.) розкриті переваги діяльності освітніх закладів для людей літнього віку. Власне такі освітні заклади допомагають людям літнього віку якомога довше залишатися інтегрованими в суспільство та активно впливають на формування їх соціального оточення, сприяючи їх інтелектуальному та духовному розвитку.

Аналіз опрацьованих нами матеріалів свідчить, що ідея створення освітніх закладів для людей літнього віку була ініційована П'єром Велла, професором політичної економії в університеті Тулузи. Першопочатково ідея професора П'єра Велла полягала у тому, щоб запропонувати освітні заходи для людей літнього віку в Тулузі. Він подумав, що було б краще, якби люди літнього віку мали можливість здобувати навички та нові знання, навчаючись в університеті (Groombridge B., 1992). Таким чином, П'єр Велла у травні-червні 1972 року в м. Тулуза організував літню школу для пенсіонерів. Освітні програми літньої школи

передбачали «проведення щотижневих відкритих лекцій на важливі теми, які цікавила людей літнього віку, дискусійних груп, семінарів і розважальних заходів, використовуючи при цьому ресурси університету (Radcliffe D., 1982, с. 4).

Через декілька тижнів перші програми літньої школи завершилися, отримавши схвалення людей літнього віку. Професор П. Велла мав намір повторити досвід роботи літньої школи для студентів літнього віку наступного літа. Проте студенти літньої школи просили його розробити програму, яка б передбачала навчання співробітниками університету в університетському містечку протягом всього навчального року, а не тільки в літній період (Williamson A., 1995, с. 5). Професор П. Велла не мав іншого виходу, окрім як знайти аудиторії, викладачів і консультантів для організації супутникових телепрограм в містах поряд із Тулузою. Він розповів про досвід роботи літньої школи на радіо і телебаченні (Philibert M., 1984, с. 52). П. Велла також організував нові освітньо-пізнавальні програми, які було заплановано на «денні години, п'ять днів на тиждень, впродовж восьми-дев'яти місяців протягом року (Morris C., 1984, с. 136). Літня програма переросла в річну програму. В результаті а перший університет третього віку було створено в м. Тулузі у Франції в 1973 році.

Оскільки експеримент відкриття першого університету третього віку у Тулузі мав великий успіх, аналогічні університети почали відкриватись по всій території Франції. У 1980 році було засновано Об'єднання «Французький університет третього віку (Union French University of the Third Age (UFUTA))».

На перших порах Об'єднання французьких університетів третього віку (Union French University of the Third Age (UFUTA)) зіткнулося з проблемою, які університети третього віку мають право бути його членами? Насправді, ця проблема викликала дискусію щодо трактування поняття «університет третього віку» (Radcliffe D., 1985, с. 69). Професор Рене Френц з м. Нансі, перший президент Об'єднання французьких університетів третього віку (Union French University of the Third Age (UFUTA)), стверджував, що всі університети, які прагнуть стати членами об'єднання, повинні обов'язково співпрацювати з традиційними університетами країни. Окрім того Р. Френц переконував, що довіра до назви «університет третього віку» у Франції має підтримуватися за рахунок збільшення кількості викладацького складу університету (Swindell, R. & Thompson J., 1995, с. 64-65). Власне на основі цих підходів в основу функціонування французької моделі університетів третього віку було покладено концепцію доцільності збереження тісного взаємозв'язку з традиційними вищими навчальними закладами (університетами, коледжами) і дотримання високих академічних стандартів освіти (Р. Свінделла (Swindell R.) і Д. Томпсона (Thompson, J.) (Swindell, R. & Thompson J., 1995, с. 435), хоча концептуально і практично було визнано, що ступінь і форми співпраці з університетами можуть мати певні відмінності.

Ідея відкриття університетів для людей третього віку зі збереження їх тісного взаємозв'язку з традиційними вищими навчальними закладами (університетами, коледжами) і дотриманням високих академічних стандартів

набула широкого поширення не тільки у Франції. Університети третього віку, що наслідують французьку модель, функціонують у Німеччині, Польщі, Бельгії, Швейцарія, Польща, Італія та Іспанія (Radcliffe D., 1985, с. 68);

2. Французька модель організації діяльності університетів третього віку

У сучасних умовах у Франції діяльність переважної більшості університетів третього віку базується на концепції збереження тісного взаємозв'язку з традиційними вищими навчальними закладами (університетами, коледжами) і дотримання високих академічних стандартів. Тому найбільшого поширення набула практика відкриття університетів третього віку як допоміжних відділень, центрів, інститутів при традиційних університетах чи коледжах. Проте, як свідчать результати дослідження Д. Редкліффа (Radcliffe, D. (1984), у реальній практиці в цій країні мають місце й інші підходи до її відкриття і організації діяльності університетів третього: має місце практика відкриття університетів третього віку на основі партнерської співпраці між традиційним університетом і державним або муніципальним департаментом, відповідальним за благополуччя людей літнього віку; університети третього віку відкриваються і фінансуються місцевими органами влади без участі традиційних університетів чи коледжів; університети третього віку можуть бути повністю незалежними і самостійними організаціями, їх співпраця з місцевими університетськими центрами полягає тільки у консультуванні щодо освітніх програм, які вони розробляють і реалізують (Radcliffe D., 1984, с. 63-64).

З наведеного вище короткого опису, можна зробити узагальнення, що особливості діяльності французьких університетів для людей третього віку полягають у такому: по-перше, французькі університети третього віку, здебільшого, тісно співпрацюють з традиційними університетами. Деякі з них функціонують як допоміжні центри, інститути, коледжі традиційних університетів; по-друге, французькі університети третього віку тісно співпрацюють з місцевими органами влади; окремі з них створені і фінансуються місцевими органами влади; по-третє, усі французькі університети третього віку приділяють значну увагу високим академічним стандартам; тому вони докладають значних зусиль, щоб залучити до роботи в університетах третього віку лекторів і наукових співробітників традиційних вищих навчальних закладів (Chin-Shan Huang, 2006, с. 827).

Незабаром французька модель функціонування університетів третього віку переросла в рух, який набрав масового поширення не тільки у Франції, але і в усьому світі. Французька модель університетів третього віку прийнята багатьма країнами континентальної Європи, такими як Бельгія, Швейцарія, Польща, Італія та Іспанія (Radcliffe D., 1985, с. 68). Проте, французьку модель було змінено, коли британські науковці здійснили навчально-ознайомлювальну поїздку до Франції і повернулися до Великої Британії з ідеєю створення університетів для людей третього віку у своїй країні. Британці на основі врахування соціальних і культурних відмінностей своєї країни створили власну модель університетів третього віку, хоча першопочатково ця ідея виникла з французької моделі. Отже, незважаючи на те, що британська модель університетів третього віку виникла на

основі французької ідеї, в концептуальному баченні призначення, підходах до відкриття, фінансування і принципах функціонування вона має певні відмінності.

3. Діяльність університетів третього віку у Великій Британії

У Великій Британії університети третього віку як самостійне освітнє об'єднання започаткували свою діяльність у 1982 році. Це був проект Пітера Леслетта, Майкла Янга і Еріка Мідвінтера (The U3A Story, 2014), які намагалися таким чином втілити ідею створити сприятливі умови людям літнього віку для доступу до освіти й самостійного впливу на реалізацію цього процесу.

Британські університети третього віку є добровільними об'єднаннями людей у літньому віці – членів громади за місцем проживання, що об'єдналися з метою займатися різноманітною освітньою, творчою, дозвіллевою і оздоровчою діяльністю. Вони є функціонально незалежними об'єднаннями людей літнього віку, що самі відповідають за свою діяльність і фінанси

Членство в Університетах третього віку у Великій Британії є відкритим для пенсіонерів та осіб, зайнятих неповний робочий день, незалежно від раси, релігії, політичних поглядів, рівня освіти чи кваліфікації. Ці засадничі положення зазначено в початкових Засадах, меті й основних правилах діяльності університетів третього віку.

Основою формою діяльності університетів третього віку є функціонування груп за інтересами. Групи за інтересами формуються за умови наявності 2 і більше осіб, зацікавлених у певній тематиці. Вони можуть бути неформальними само функціонуючими навчальними групами, групами, що функціонують в он-лайн режимі. Спрямування діяльності університетів третього віку у Великій Британії є надзвичайно різноманітним. Зазвичай, університети мають принаймні одну групу з вивчення іноземних мов, також поширеними є групи за такими напрямками: активна ходьба, музика, письмо, історія (різні галузі), мистецтво, наука і техніка. Аналізуючи тематичне спрямування роботи груп за інтересами університетів третього віку у Великій Британії, ми були вражені різноманітністю тематики: наукових і технічних досліджень соціальних і культурних заходів, навчально-ознайомлювальних поїздок по країні та за її межами. Заняття, зустрічі, заходи організуються в основному в орендованих приміщення; зустрічі можуть проходити навіть вдома у когось із членів групи. Члени груп за допомогою обміну знаннями, вміннями, навичками і досвідом навчаються один у одного.

У Великій Британії (в Англії, Шотландії і Уельсі) офіційно зареєстровані 240 Університетів третього віку. У них функціонують 527 груп людей літнього віку за інтересами, в яких навчаються 385 029 членів (The Third Age Trust. U3A, 2017). Мережа університетів третього віку продовжує швидко розширюватися. В середньому щороку у Великій Британії відкриваються близько 50 нових університетів третього віку.

Чисельність членів в університеті може коливатися від 20 до 20000 і більше, Кожен університет третього віку розробляє свою власну програму і встановлює розмір членського внеску на власний розсуд.

У загальному контексті мета діяльності університетів третього віку у Великій Британії полягає у підвищенні рівня освіченості британського

суспільства; у створенні закладів для стимулювання й організації навчання людей літнього віку заради їх власного задоволення, а не заради здобуття кваліфікації чи диплому; у допомозі людям літнього віку в ефективному використанні вільного від роботи часу і розробці ефективних способів досягнення самореалізації.

Члени університетів третього віку займаються різноманітною освітньою, творчою, дозвіллевою і оздоровчою діяльністю. Заняття, зустрічі, заходи організуються в основному в невеликих групах, головним принципом створення і функціонування яких є наявність спільних інтересів. Члени груп за інтересами обмінюються знаннями і навичками. Більшість університетів третього віку у Великій Британії пропонують поєднання освітніх, творчих, соціальних заходів, які значно сприяють покращенню загального стану здоров'я і добробуту слухачів цих університетів.

У Великій Британії університети третього віку є самостійними закладами, що утворюються як неформальні асоціації різної структури за ініціативою людей літнього віку, які добровільно об'єднуються, щоб ділитися своїми знаннями, навичками, досвідом, спілкуватися і проводити разом дозвілля.

Університети третього віку у Великій Британії є поширеними по території усього об'єданого королівства. Вони фактично є найбільш масовими об'єднаннями людей літнього віку. Університети третього віку є доступними; це зумовлено у значній мірі тим, що члени університетів третього віку не оплачують університетам за надані послуги. Кожен університет третього віку знаходиться на самофінансуванні за рахунок членських внесків, розмір яких зберігаються надзвичайно низьким, що не викликає жодних заперечень чи утруднень з боку членів університету. зовнішнє фінансування розглядається можливим, лише за умови, якщо це не ставить під загрозу самостійність і незалежність будь-якого з університетів третього віку.

Британські університети третього віку не мають тісної співпраці з традиційними університетами; вони не тільки не акцентують увагу на академічних стандартах (Chin-Shan Huang, 2006, с. 827), більше того, вони вважають, що освітня діяльність в університетах третього віку має базуватися виключно на запитах і зацікавленості членів університету і приносити їм задоволення. Тому британські університети є незалежними від традиційних університетів, коледжів; співпраця з ними зводиться до оренди приміщень чи використання наявних у них ресурсів. Британські університети третього віку є фінансово незалежними об'єднаннями, вони не фінансуються місцевими органами влади і, зазвичай, не мають з ними тісних контактів.

Британські університети третього віку є функціонально незалежними організаціями, що самі відповідають за свою діяльність і фінанси, але як члени Трасту вони зобов'язані діяти в рамках основних принципів (Laslett P., 1981) і Правил руху Трасту Університетів третього віку (Vision and Mission Statement, 2017). Траст університетів третього віку є Національним вищестоящим органом, який представляє усі університети третього віку Великої Британії на національному та міжнародному рівнях.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Ідея створення освітніх закладів для людей у третьому віці життя виникла і знайшла реальне втілення у Франції. Велика Британія запозичила цю ідею у Франції, але при цьому британці створили свою власну модель діяльності університетів для освіти людей третього віку, яка відрізняється від французької.

На основі аналізу опрацьованої нами літератури й аналізу досвіду функціонування університетів третього віку у Великій Британії і Франції ми дійшли узагальнення про найбільш важливі відмінності в діяльності французьких і британських університетів третього віку.

З наведеного вище короткого опису, виявлено, що відмінності в діяльності французьких і британських університетів для людей третього віку полягають у такому:

французькі університети третього віку тісно співпрацюють з традиційними університетами. Деякі з них функціонують як допоміжні центри, інститути, коледжі при традиційних університетах; британські університети третього віку є добровільними об'єднаннями людей у літньому віці – членів громади за місцем проживання, що об'єдналися з метою займатися різноманітною освітньою, творчою, дозвіллевою і оздоровчою діяльністю. Вони організаційно і фінансово є незалежними від традиційних університетів; співпраця з традиційними університетами часто зводиться до оренди приміщень чи використання ресурсів;

— французькі університети третього віку тісно співпрацюють з місцевими органами влади; окремі з них створені і фінансуються місцевими органами влади; британські університети третього віку є фінансово незалежними об'єднаннями, вони не фінансуються місцевими органами влади і, зазвичай, не мають тісних контактів місцевими органами влади.

— усі французькі університети третього віку приділяють значну увагу високим академічним стандартам; вони докладають значних зусиль, щоб залучити до роботи в університетах третього віку лекторів і наукових співробітників; британські університети третього віку не акцентують увагу академічних стандартах. Вони дотримуються позиції, що освітня діяльність в університетах третього віку має носити пізнавальний характер, базуватися виключно на запитах і зацікавленості членів університету і приносити їм задоволення. Тому британські університети не надають жодного значення академічним стандартам освіти людей третього віку.

Французькі і британські університети третього віку підтримують тісні контакти з Міжнародною Асоціацією Університетів Третього віку (International Association of Universities of the Third Age) (IAUTA), яка була заснована у 1974 році і налічує більш ніж 130 країн-учасниць. Головне призначення діяльності IAUTA полягає в об'єднанні по всьому світу міжнародної мережі закладів пожиттєвої освіти.

Завдяки діяльності Міжнародної Асоціації Університетів Третього віку (IAUTA) нагромаджено цікавий досвід співпраці й обміну учасниками університетів третього віку між Великою Британією, Францією та партнерськими організаціями США, Японії і Швейцарії.

Жирепатыпа

Chin-Shan Huang. The University of the Third Age in the UK: An Interpretive and Critical Study. Educational Gerontology Taylor & Francis, Volume 32, 2006 – Issue 10. Pages 825-842

Groombridge, B. (1992). Laughter on the campus: The tenth anniversary of the founding of Britain's University of the Third Age. *Education*, 179(15: 10), 298.

Laslett P. Original Objects and Principles [Electronic source] / Peter Laslett // 1981 – Available at: <http://www.u3a.org.uk/u3a-movement/90-objects-and-principles.html>.

Morris, C. (1984). Universities of the third age. *Adult Education*, 57(2), 135-139.

Philibert, M. (1984). Contemplating the development of universities of the third age. In E. Midwinter (Ed.), *Mutual aid universities* (pp. 51-60). London: Croom Helm.

Radcliffe, D. (1985). Universities of the third age: An international perspective. *Convergence*, XVIII(1-2), 67-74.

Radcliffe, D. (1982, March). U3A: A French model for the later years. Paper presented at the annual conference of the Comparative and International Education Society, New York. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 228 134)

Swindell, R. & Thompson, J. (1995). An international perspective on the university of the third age. *Educational Gerontology*, 21, 429-447.

The Third Age Trust. U3A [Electronic source] – Available at: <http://www.u3a.org.uk>.

The USA Story [Electronic source] // U3A UK. The Third Age Trust. – 2014. – Available at: <http://www.u3a.org.uk/the-u3a-story/file.html>.

Vision and Mission Statement [Electronic source] – Available at: http://www.greatglenu3a.co.uk/U3A_Vision_Statement.pdf.

Williamson, A. (1995). The University of the Third Age (U3A) movement and its rise in New South Wales: In the great tradition of liberal adult education? (ERIC Document Reproduction Service No. ED 391 070)

THE ACTIVITY OF THE THIRD AGE UNIVERSITIES IN FRANCE AND GREAT BRITAIN: COMPARATIVE ANALYSIS

Vira Polishchuk, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University, Ternopil, Ukraine, polvira1951@gmail.com

Oksana Pryshlyak, PhD, Associate Professor, Department of Foreign Languages, Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University, Ternopil, Ukraine, pryshlyak_o@yahoo.com

Abstract. The urgency of studying the experience of educational institutions for the elderly is due to the fact that in the vast majority of countries of the modern world there is a tendency to increase the number of elderly people. If in 1950, only 8% of the total population of the planet were people aged 60 years and older, then in 2009 their number increased to 11%. It is expected that in 2050 the proportion of people of this age will be 22-25%. Therefore, before the world community, the task of ensuring an adequate level of quality of life and creating favorable conditions for optimizing the vital activity of life and self-realization of the elderly is a matter of urgency. An effective way of solving this problem in international practice is recognition of the establishment of educational institutions for a given category of citizens.

The article attempts to characterize the activities of educational institutions for people of the third age in France and the United Kingdom, because in these two countries the conceptual approaches to the implementation of education for the people of the third age were substantiated and embodied in practice, which gave rise to the two most widespread in the world practice Models of the functioning of universities of the third age: French and British. It is found that universities of the third age in France and the UK function as institutions of educational, cognitive, socio-cultural and educational-leisure-oriented orientation. Their activities are subordinated to the goal of raising the general level of education of the society, encouraging people of the elderly to comprehend life experience, mastering new knowledge, forming new or improving existing skills, communication and joint leisure activities.

The article attempts to reveal the essence of the French model of the functioning of educational institutions for people of the third age, which is based on the concept of close interconnection of third-year universities with local higher education institutions (universities, colleges) and adherence to high standards of education. Characterized features of the practice of universities of the third age in France that are caused by different approaches to their opening, financing, development of educational programs, organization of educational process, provision of resources and teachers.

It is characterized features of the British model of the functioning of the third-year university in the UK, the dominant concept of which is the organization and functioning of universities for community members of the third age on the basis of self-organization, self-financing, the subjective position of each member of the university in the organization of educational process, assistance in providing the university with

resources, mutual assistance And mutual support in teaching, participation of university members in the choice of content and forms of study.

The article attempts to carry out a comparative analysis of the activities of third-generation universities in France and the United Kingdom on the basis of a retrospective analysis of the peculiarities of their formation, the purpose and the guiding principles of their activities, differences in relations with traditional universities and colleges, with local and state authorities and attitudes towards standards Education for people of the third age.

In the course of preparation of the article, theoretical methods related to the study of scientific literature, the results of researches of foreign researchers, documents, materials of periodicals on the activities of third-generation universities, as well as the method of generalization, comparison, and comprehension of information about the activities of universities of the third age, obtained for using other methods.

Keywords: elderly people; third-generation universities; models of the functioning of the third-year universities; purpose, principles, forms and methods of the activities of universities of the third age; France; United Kingdom.

Literature

Chin-Shan Huang. The University of the Third Age in the UK: An Interpretive and Critical Study. Educational Gerontology Taylor & Francis, Volume 32, 2006 – Issue 10. Pages 825-842

Groombridge, B. (1992). Laughter on the campus: The tenth anniversary of the founding of Britain's University of the Third Age. *Education*, 179(15: 10), 298.

Laslett P. Original Objects and Principles [Electronic source] / Peter Laslett // 1981 – Available at: <http://www.u3a.org.uk/u3a-movement/90-objects-and-principles.html>.

Morris, C. (1984). Universities of the third age. *Adult Education*, 57(2), 135-139.

Philibert, M. (1984). Contemplating the development of universities of the third age. In E. Midwinter (Ed.), *Mutual aid universities* (pp. 51-60). London: Croom Helm.

Radcliffe, D. (1985). Universities of the third age: An international perspective. *Convergence*, XVIII(1-2), 67-74.

Radcliffe, D. (1982, March). U3A: A French model for the later years. Paper presented at the annual conference of the Comparative and International Education Society, New York. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 228 134)

Swindell, R. & Thompson, J. (1995). An international perspective on the university of the third age. *Educational Gerontology*, 21, 429-447.

The Third Age Trust. U3A [Electronic source] – Available at: <http://www.u3a.org.uk>.

The USA Story [Electronic source] // U3A UK. The Third Age Trust. – 2014. – Available at: <http://www.u3a.org.uk/the-u3a-story/file.html>.

Vision and Mission Statement [Electronic source] – Available at: http://www.greatglenu3a.co.uk/U3A_Vision_Statement.pdf.

Williamson, A. (1995). The University of the Third Age (U3A) movement and its rise in New South Wales: In the great tradition of liberal adult education? (ERIC Document Reproduction Service No. ED 391 070)
